

SWIFTi lepingu peatamine riikliku julgeolekuasutuse NSA jälgimistegevuse tõttu

Euroopa Parlamendi 23. oktoobri 2013. aasta resolutsioon terroristide rahastamise jälgimisprogrammi käsitleva lepingu peatamise kohta USA Riikliku Julgeolekuagentuuri jälgimistegevuse tõttu (2013/2831(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklit 16,
- võttes arvesse ELi toimimise lepingu artiklit 87,
- võttes arvesse ELi toimimise lepingu artiklit 225,
- võttes arvesse ELi toimimise lepingu artiklit 226,
- võttes arvesse ELi toimimise lepingu artiklit 218,
- võttes arvesse ELi toimimise lepingu artiklit 234,
- võttes arvesse ELi toimimise lepingu artiklit 314,
- võttes arvesse Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelist lepingut, mis käsitleb finantstehinguid käsitlevate sõnumiandmete töötlemist ja edastamist Euroopa Liidust Ameerika Ühendriikidesse terroristide rahastamise jälgimise programmi raames (TFTP leping),
- võttes arvesse oma 4. juuli 2013. aasta resolutsiooni USA Riikliku Julgeolekuagentuuri jälgimisprogrammi ning ELi liikmesriikide jälgimisasutuste ja nende mõju kohta ELi kodanike eraelu puutumatusel¹,
- võttes arvesse nõukogu 13. juuli 2010. aasta otsust 2010/412/EL Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise lepingu (mis käsitleb finantstehinguid käsitlevate sõnumiandmete töötlemist ja edastamist Euroopa Liidust Ameerika Ühendriikidesse terroristide rahastamise jälgimise programmi raames) sõlmimise kohta² ning sellele lisatud komisjoni ja nõukogu avaldusi,
- võttes arvesse oma 17. septembri 2009. aasta resolutsiooni kavandatava rahvusvahelise lepingu kohta, mis käsitleb finantstehinguid käsitlevate sõnumiandmete Ameerika Ühendriikide Rahandusministeeriumile kättesaadavaks tegemist terrorismi ja selle rahastamise tõkestamise ja nende vastu võitlemise eesmärgil³,
- võttes arvesse oma 11. veebruari 2010. aasta õigusloomega seotud resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide

¹ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0322.

² ELT L 195, 27.7.2010, lk 3.

³ ELT C 224 E, 19.8.2010, lk 8.

vahelise lepingu (mis käsitleb Euroopa Liidust pärinevate finantstehinguid käsitlevate sõnumiandmete töötlemist ja edastamist Ameerika Ühendriikidele terroristide rahastamise jälgimisprogrammi raames) sõlmimise kohta¹,

- võttes arvesse oma 5. mai 2010. aasta resolutsiooni komisjoni soovitusel koosta nõukogule anda komisjonile volitused alustada läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise rahvusvahelise lepingu üle, mis käsitleb finantstehinguid käsitlevate sõnumiandmete Ameerika Ühendriikide Rahandusministeeriumile kättesaadavaks tegemist terrorismi ja selle rahastamise tõkestamise ja nende vastu võitlemise eesmärgil²,
- võttes arvesse oma 8. juuli 2010. aasta õigusloomega seotud resolutsiooni ettepaneku kohta võtta vastu nõukogu otsus Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise lepingu (mis käsitleb finantstehinguid käsitlevate sõnumiandmete töötlemist ja nende edastamist Euroopa Liidust Ameerika Ühendriikidesse terroristide rahastamise jälgimise programmi raames) sõlmimise kohta³ ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni soovitusel,
- võttes arvesse 30. märtsi 2011. aasta aruannet (SEC(2011)0438) ja 14. detsembri 2012. aasta aruannet (SWD(2012)0454) Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vahelise lepingu (mis käsitleb finantstehinguid käsitlevate sõnumiandmete töötlemist ja edastamist Euroopa Liidust Ameerika Ühendriikidesse terroristide rahastamise jälgimise programmi raames) rakendamise ühise läbivaatamise kohta,
- võttes arvesse 1. märtsi 2011. aasta aruannet Europoli ühise järelevalveasutuse poolt 2010. aasta novembris läbi viidud kontrolli kohta seoses sellega, kuidas Europol terroristide rahastamise jälgimise programmi käsitlevat lepingut rakendab,
- võttes arvesse Europoli ühise järelevalveasutuse 14. märtsi 2012. aasta avalikku pöördumist TFTP lepingu rakendamise asjus,
- võttes arvesse Europoli ühise järelevalveasutuse 18. märtsi 2013. aasta hinnangut kolmanda kontrolli tulemuste kohta, kui vaatluse all oli Europoli ülesannete täitmine tulenevalt TFTP lepingust,
- võttes arvesse Madalmaade andmekaitseasutuse esindaja Paul Breitbarthi 18. aprilli 2011. aasta kirja terroristide rahastamise jälgimisprogrammiga tegeleva ELi ühise läbivaatamisrühma delegatsiooni juhile,
- võttes arvesse 7. juuni 2011. aasta kirja, mille Jacob Kohnstamm saatis artikli 29 alusel asutatud andmekaitse töörühma nimel USA rahandusministeeriumi riigisekretäri asetäitjale Melissa A. Hartmanile,
- võttes arvesse 21. detsembri 2012. aasta kirja, mille Jacob Kohnstamm saatis artikli 29 alusel asutatud andmekaitse töörühma nimel kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni esimehele Juan Fernando López Aguilarile,

¹ ELT C 341 E, 16.12.2010, lk 100.

² ELT C 81 E, 15.3.2011, lk 66.

³ ELT C 351 E, 2.12.2011, lk 453.

- võttes arvesse 12. septembri 2013. aasta kirja, mille volinik Malmström saatis USA rahandusministeeriumi terrorismi ja rahapesu eest vastutavale aseministrile David Cohenile, ja võttes arvesse aseminister Coheni 18. septembri 2013. aasta vastust,
 - võttes arvesse komisjoni 13. juuli 2011. aasta teatist „Euroopa terrorismi rahastamise jälgimissüsteem: võimalikud valikud” (COM(2011)0429),
 - võttes arvesse kirjalikult vastatavaid küsimusi E-011200/2010, E-002166/2011, E-002762/2011, E-002783/2011, E-003148/2011, E-003778/2011, E-003779/2011, E-004483/2011, E-006633/2011, E-008044/2011, E-008752/2011, E-000617/2012, E-002349/2012, E-003325/2012, E-007570/2012 ja E-000351/2013,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et Euroopa Liidu ja Ameerika Ühendriikide vaheline leping, mis käsitleb finantstehinguid käsitlevate sõnumiandmete töötlemist ja nende edastamist Euroopa Liidust Ameerika Ühendriikidesse terroristide rahastamise jälgimise programmi raames (edaspidi „leping”), jõustus 1. augustil 2010. aastal;
 - B. arvestades, et ajakirjanduses avaldatud teabe kohaselt on USA Riiklikul Julgeolekuagentuuril olnud otsene juurdepääs arvukate eraettevõtete infotehnoloogiasüsteemidele ning agentuur on pääsenud otse ligi ühe rahvusvahelisi finantstehinguid käsitlevate sõnumite edastamise teenuste osutaja halduses olevatele ning lepingu kohaldamisalasse kuuluvatele finantstehinguid käsitlevatele sõnumitele ja seotud andmetele;
 - C. arvestades, et eelnimetatud 4. juuli 2013. aasta resolutsioonis tegi Euroopa Parlament oma kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile ülesandeks viia kõnealuses küsimuses koostöös liikmesriikide parlamentide ning komisjoni loodava ELi ja USA ekspertide rühmaga läbi põhjalik uurimine ning esitada aasta lõpuks aruanne;
 - D. arvestades, et olles lükanud tagasi TFTP ajutise lepingu, andis Euroopa Parlamendi liikmete enamus nõusoleku praegu kehtiva TFTP lepingu sõlmimiseks üksnes seetõttu, et sellega nähti ette ELi kodanike isikuandmete ja eraelu puutumatus õiguse parem kaitse;
 - E. arvestades, et USA rahandusministeerium on kuulutanud suure osa nimetatud lepinguga seotud asjakohasest teabest salastatuks (kategooria „EU Secret”);
 - F. arvestades, et artikli 29 alusel asutatud andmekaitse töörühma väitel ei pruugi praegune andmetele juurdepääsu õiguse kasutamise menetlus olla piisav ning tegelikkuses ei pruugi andmete parandamise, kustutamise või blokeerimise õiguse kasutamine võimalikuks osutada;
 - G. arvestades, et komisjon andis teada, et kuigi lepinguga kehtestatakse andmete edastamisega seonduvates küsimustes ranged kaitsemeetmed;
 - H. arvestades, et komisjonil paluti esitada Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt 1. augustiks 2011 ELi territooriumil andmetest väljavõtete tegemise õiguslik ja tehniline raamistik ning hiljemalt 1. augustiks 2013 edusamme käsitlev aruanne samaväärse ELi süsteemi väljatöötamise kohta lähtuvalt lepingu artiklist 11;

- I. arvestades, et ELi territooriumil andmetest väljavõtete tegemise õigusliku ja tehnilise raamistiku asemel esitas komisjon 13. juulil 2011. aastal sellise õigusliku ja tehnilise raamistiku loomiseks võetud meetmete ülevaate ning edastas esialgsed tulemused ja mõned Euroopa terrorismi rahastamise jälgimissüsteemi puudutavad teoreetilised valikuvõimalused, laskumata siiski üksikasjadesse;
- J. arvestades, et uurimiseks ei saa lugeda ei komisjoni talituste ja USA valitsuse vahelisi kõnelusi ega ka ainult USA avaldustele tuginemist;
 1. on seisukohal, et kuna ELi põhieesmärk on edendada üksikisiku vabadust, tuleb võtta õigusriigi põhimõtte kohaselt julgeolekumeetmeid, sealhulgas terrorismivastaseid meetmeid, ning järgida tuleb ka põhiõigustega seotud kohustusi, sealhulgas neid, mis seonduvad eraelu puutumatuse ja andmekaitsega;
 2. kordab, et isikuandmete edastamisel tuleb järgida ELi ja liikmesriikide õigusakte ja põhiõigustega seotud kohustusi, sealhulgas neid, mis seonduvad eraelu puutumatuse ja andmekaitsega;
 3. peab äärmiselt murettekitavaks USA Riikliku Julgeolekuagentuuri tegevuse kohta hiljuti avalikuks tulnud dokumente, mis seonduvad otsese juurdepääsuga finantstehinguid käsitlevatele sõnumitele ja seotud andmetele, mis tähendaks aga lepingu ja eriti selle artikli 1 selget rikkumist;
 4. nõuab täielikku kohapealset tehnilist uurimist seoses väidetega, et USA ametiasutused on pääsenud loata juurde SWIFTi serveritele või loonud neile ebaseadusliku juurdepääsutee; mõistab hukka asjaolu, et mitte ükski liikmesriik ei ole alustanud ega palunud alustada uurimist, kuid selleta ei ole võimalik fakte kontrollida;
 5. kordab, et USAga sõlmitavad andmevahetuslepingud peavad põhinema ühtsel õiguslikul andmekaitseraamistikul, millega tagatakse isikuandmete kaitset käsitlevad õiguslikult siduvad standardid, muu hulgas seoses eesmärgi piiritlemise, võimalikult väheste andmete kogumise, teabe, juurdepääsu, andmete parandamise ja kustutamise ning õiguskaitsevahenditega;
 6. väljendab muret seoses asjaoluga, et lepingu rakendamine ei ole olnud kooskõlas selle sätetega, eelkõige artiklitega 1, 4, 12, 15 ja 16;
 7. nõuab tungivalt, et kolm institutsiooni arutaksid põhjalikult selle üle, millist mõju inimõigustele avaldavad igasugused tulevased andmevahetusvõimalused, mille puhul järgitakse täielikult andmekaitse põhimõtteid, eelkõige vajalikkuse ja proportsionaalsuse kriteeriume;
 8. juhib tähelepanu sellele, et põhiõigusi ja -vabadusi piirava mis tahes meetme vajalikkuse ja proportsionaalsuse hindamisel tuleb arvesse võtta kõiki olemasolevaid terrorismi ja raskete kuritegude vastaseid julgeolekumeetmeid; on veendunud, et sellest ei piisa, kui iga julgeolekumeedet põhjendatakse üldiselt terrorismi ja raskete kuritegude vastase võitlusega;
 9. nõuab eelnevat arvestades, et nõukogu ja liikmesriigid lubaksid Europoli küberkuritegevuse vastase võitluse keskusel uurida väiteid, mille kohaselt on nimetatud lepinguga hõlmatud finantstehinguid andmetele ebaseaduslikult juurde pääsetud;

10. palub kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonil viia läbi eriuurimine ELi kodanike massilise jälgimise kohta, et uurida täiendavalt väiteid, mille kohaselt on nimetatud lepinguga hõlmatud finantstehinguandmete ebaseaduslikult juurde pääsetud;
11. on seisukohal, et kuigi Euroopa Parlamendil ei ole Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 kohaselt ametlikult õigust algatada rahvusvahelise lepingu peatamist või lõpetamist, peab komisjon siiski meetmeid võtma, kui Euroopa Parlament ei ole enam nõus mingit konkreetset lepingut toetama; juhib tähelepanu asjaolule, et tulevaste rahvusvaheliste lepingute heakskiitmise üle otsustades võtab parlament arvesse seda, kuidas komisjon ja nõukogu kõnealuse lepingu küsimuses toimivad;
12. palub eelnevat arvestades, et komisjon peataks ajutiselt lepingu;
13. nõuab, et kogu asjakohane teave ja kõik asjakohased dokumendid tehtaks viivitamata Euroopa Parlamendile arutamiseks kättesaadavaks;
14. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ja Europolile.